

Guia docent de l'assignatura "Aprenentatge i desenvolupament I" 2011/2012

Codi: 102085

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació primària	896 Graduat en Educació Primària	FB	2	1

Contacte

Nom : Crista Weise

Email : Crista.Weise@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'assignatura Aprenentatge i Desenvolupament I, en tant que assignatura bàsica, no té prerequisits especials d'entrada. Però les competències i l'opció metodològica que es pren sí que requereixen una actitud participativa de l'estudiant, que es concreta en l'assistència i participació activa a l'aula, la predisposició a canvis conceptuals, el treball de lectura prèvia dels textos que es treballen a classe i el treball col·laboratiu amb els companys del petit grup.

Objectius i contextualització

L'assignatura Aprenentatge i Desenvolupament (I) forma part de la matèria *Formació Bàsica: Aprenentatge i desenvolupament de la personalitat* (Ordre Ministerial ECI/3857/2007).

Es tracta d'una formació bàsica, de caràcter obligatori, relacionada amb les matèries bàsiques de l'àrea del coneixement de Ciències Socials i Jurídiques: Educació i Psicologia. En el seu conjunt, la matèria té 18 crèdits ECTS, que es distribueixen en tres assignatures de caràcter obligatori, de 6, 4 i 5 crèdits respectivament: Aprenentatge i Desenvolupament I; Aprenentatge i Desenvolupament II i Diferències i Inclusió. Cada assignatura té una durada semestral i es situen als cursos segon, tercer i quart, respectivament.

En concret, Aprenentatge i Desenvolupament (I) és una assignatura bàsica de 6 crèdits dins del Pla d'estudis de Graduat en Educació Primària. Conjuntament amb la resta d'assignatures del pla d'estudis, molt especialment les de pedagogia, sociologia i didàctiques específiques, s'orienta a la professionalització creixent de l'estudiant de Magisteri. Té l'objectiu d'ajudar a construir criteris per a l'anàlisi i comprensió de les pràctiques educatives escolars i desenvolupar habilitats per al disseny i la pràctica de l'ensenyament.

Competències i resultats d'aprenentatge

1536:EEP05 - Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que tinguin en compte la igualtat de gènere, la equitat i el respecte cap als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.

1536:E05.03 - Reconèixer la influència del desenvolupament de la identitat, especialment el gènere, i del raonament moral en el desenvolupament dels valors i les normes de l'aula i l'escola.

1536:EEP06 - Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.

1536:E06.01 - Prendre consciència de la importància de les interaccions entre iguals en el desenvolupament de l'empatia, les relacions socials i l'estatus dins del grup.

1536:E06.02 - Conèixer els processos de desenvolupament de les normes i dels valors, així com del raonament moral. Entendre el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge.

1536:EEP09 - Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seves famílies, atenent les necessitats pròpies dels estudiants. Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

1536:E09.04 - Integrar el desenvolupament cognitiu i socioemocional en una visió personal sobre l'alumne que permeti l'exercici de l'acció tutorial.

1536:G02 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1536:G02.01 - Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i als estils personals, tant individuals com de petit grup.

1536:MP01 - Comprendre els processos d'aprenentatge relatius al període 6-12 al context familiar, social i escolar.

1536:MP01.01 - Identificar les diferents concepcions sobre el desenvolupament, i les seves implicacions sobre les pràctiques d'ensenyament.

1536:MP01.02 - Comprendre les bases fonamentals de la perspectiva sociocultural i contextual del desenvolupament.

1536:MP02 - Conèixer les característiques d'aquests estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.

1536:MP02.01 - Identificar els elements bàsics del desenvolupament cognitiu (atenció, memòria) en l'estadi evolutiu de l'alumnat de primària, com a característiques generals d'aquests estudiants.

1536:MP02.02 - Identificar els elements bàsics del desenvolupament afectiu, social i moral (normes i valors, autoconcepte i autoestima i identitat i gènere), com a característiques generals dels estudiants de primària.

1536:MP03 - Dominar els coneixements necessaris per a comprendre el desenvolupament de la personalitat d'aquests estudiants i identificar disfuncions.

1536:MP03.01 - Conèixer el desenvolupament de la personalitat de l'alumnat de primària, a partir de la formació de la identitat i de les diferències individuals.

1536:T05 - Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.

1536:T05.03 - Desenvolupar actituds favorables vers la intervenció per al desenvolupament de totes les persones siguin quines siguin les seves característiques personals; vers la interacció amb els familiars, la cooperació en equips professionals i institucions socioeducatives.

1536:T06 - Participar i implicar-se en els actes, reunions i esdeveniments de la institució a la qual es pertany.

1536:T06.01 - Participació activa i constructiva a l'aula, tant en les activitats dirigides com en les de treball autònom.

1536:T07 - Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per tal de desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.

1536:T07.01 - Dominar les competències comunicatives verbals i no verbals i les habilitats socials que permeten optimitzar el clima relacional de l'aula i potenciar la funció docent i tutorial.

Continguts

Continguts de l'assignatura

1. Bases biològiques, socials i culturals dels processos de desenvolupament.

1.1. Les concepcions sobre el desenvolupament i la seva influència en l'orientació de l'acció educativa i en el plantejament de l'ensenyança. Diferents perspectives teòriques.

1.2. La polèmica herència-ambient.

1.3. La perspectiva sociocultural i contextual del desenvolupament. L'activitat psíquica superior. La història cultural i el desenvolupament de les capacitats humanes. El cicle vital. Paper de l'educació i de l'escolarització en el desenvolupament.

2. El desenvolupament emocional i social en l'edat escolar

2.1. Regulació de les emocions i evolució del comportament social.

2.2. Construcció de la identitat personal i de gènere.

2.3. Les interaccions entre iguals. Amistats i grups.

2.4. Coneixement social i desenvolupament moral.

3. El desenvolupament psicomotor

3.1. Desenvolupament, coordinació i regulació del moviment.

3.2. Construcció del esquema corporal i evolució del gest gràfic.

3.3. Educació psicomotriu i desenvolupament de la personalitat.

4. El desenvolupament cognitiu i lingüístic

4.1. Desenvolupament dels processos cognitius bàsics: percepció, memòria i atenció.

4.2. Desenvolupament del pensament: la formació de conceptes i la resolució de problemes.

4.3. El desenvolupament del llenguatge.

4.4. L'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.

Metodologia

Activitat	Metodologia
Presencial en gran grup	Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.
Seminaris	Espais de treball en grup reduïts (1/3 part del gran grup) supervisat pel professorat, per tal d'aprofundir en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup a través d'activitats diverses (discussió de lectures, resolució de casos, entre d'altres).
Treball autònom	Lectures de textos, preparació i anàlisi de casos, activitats complementàries i tutories lliures: individuals i de grup.
Treball supervisat	Treballs individuals i de grup obligatoris. Tutories obligatòries de grup relacionades amb la realització de la minirecerca.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	35	1.4	1536:E05.03 , 1536:E06.01 , 1536:E06.02 , 1536:MP01.02 , 1536:MP02.02 , 1536:T06.01 , 1536:T07.01 , 1536:MP03.01 , 1536:MP02.01 , 1536:E09.04
Seminaris	15	0.6	1536:E09.04 , 1536:T06.01 , 1536:T07.01 , 1536:T05.03 , 1536:G02.01
Tipus: Supervisades			
Avaluació	8	0.32	
Treball supervisat. Mini recerca	17	0.68	1536:G02.01 , 1536:T05.03
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	75	3.0	1536:E09.04 , 1536:T07.01 , 1536:T06.01

Avaluació

L'avaluació es considera l'eina per recollir tant el procés com el resultat de l'aprenentatge. Es promourà periòdicament la reflexió sobre la marxa de la matèria, per tal de fer els ajustos que s'escaiguin. Pendent dels ajustaments que hi faci cada professor en relació al grup concret, es tendirà a avaluar:

- **Assistència i participació durant les activitats docents (conferències i seminaris)** es considera condició necessària.
  - La participació es concreta en la presentació d'evidències de preparació de les activitats, formulació de preguntes que promoguin la reflexió i el debat en el si del grup classe, plantejar dubtes i aportacions reflexionades, aportar exemples, etc., que ajudin a la millora de la dinàmica de les activitats d'aprenentatge. Per la seva rellevància, l'assistència a les sessions de seminari és obligatòria. L'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80% dels seminaris, en cas contrari les activitats es consideraran no presentades.
- **Treball individual** de caràcter obligatori (30% de la nota final)
  - Dossier d'apunts amb síntesis de lectures, resolució de dubtes i ampliacions per interessos.
- **Treball de grup:** Desenvolupament i presentació de una mini recerca (30% de la nota final).
  - La realització del treball es desenvolupa en dues etapes. La primera etapa és basa en la revisió crítica d'un article de recerca sobre Psicologia del Desenvolupament en l'edat escolar,. En la segona etapa el grup d'estudiants ha d'elaborar una mini recerca.
- **Prova individual final** organitzada en dues parts (30% de la nota final).
  - La primera part consistirà en l'elaboració de un mapa conceptual del contingut essencial de l'assignatura. La segona part de la prova consisteix en preguntes curtes que impliquen aplicació dels conceptes clau.

Per tal de superar l'assignatura cal tenir aprovades amb un 5 cadascuna de les activitats del sistema d'avaluació. Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

Tota aquesta informació i d'altra informació addicional es publicarà al inici del curs en el campus virtual de l'assignatura que farem servir com a eina de comunicació.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Asistencia y participación	condición necesaria	0	0.0	1536:T06.01 , 1536:T07.01
Prova final escrita	30%	0	0.0	1536:E05.03 , 1536:E09.04 , 1536:E06.01 , 1536:E06.02 , 1536:MP01.01 , 1536:MP02.01 , 1536:MP03.01 , 1536:MP02.02 , 1536:MP01.02
Treball de grup: Mini recerca amb seguiment	40%	0	0.0	1536:E09.04 , 1536:T06.01 , 1536:T07.01 , 1536:T05.03 , 1536:G02.01
Treball individual: Dossier dapunts de les lectures, debats i pràctiques de classes.	30%	0	0.0	1536:E05.03 , 1536:E06.02 , 1536:E09.04 , 1536:MP01.01 , 1536:MP02.01 , 1536:T06.01 , 1536:MP02.02 , 1536:MP01.02 , 1536:G02.01 , 1536:E06.01

Bibliografia

Bottini, P. (2003). Práctica psicomotriz en la escuela. Reflexiones críticas. *Revista psicomotricidad y Técnicas corporales*, 11.

Camps, A. i Solé, I. (2007). Llegir i aprendre a llegir. Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura , 41 , 15-27.

Clemente, R. A. i Hernández, C. (1996). *Contextos de desarrollo psicológico y educación*. Málaga: Aljibe.

Gee, J. (2001). Identity as an analytic lens for research in education. *Review of Research in Education* , 25, 99-125.

González del Hoyo, P. E., del Hoyo, M. y González, M. (2000) Reflexiones sobre la educación psicomotriz y su incidencia curricular en primaria. A. Le Boulch. *La educación psicomotriz en la escuela primaria* (3ª edición). Paidós Ibérica, S.A.

Harris, P. L. (1992). *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza

Leal, A. (2006). Simbolización gráfica: medio de expresión e instrumento del pensamiento. *Infancia y Aprendizaje*, 29 (2), 203-218.

Martí, E. (2005). Las primeras funciones de las notaciones numéricas. Una mirada evolutiva En B. Brizuela y M. Alvarado (Eds), *Haciendo números* (pp. 51-80). Buenos Aires: Editorial Paidós.

Martí, E. (2005). Las primeras funciones de las notaciones numéricas. Una mirada evolutiva En B. Brizuela y M. Alvarado (Eds), *Haciendo números* (pp. 51-80). Buenos Aires: Editorial Paidós.

Mendiara, J. (2008). La Psicomotricidad Educativa: un enfoque natural. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 62 (22,2), 199-220.

Palacios, J., Coll, C. i Marchesi, A. (1990). Desarrollo psicológico y procesos educativos. Cap. 25. Pp. 367-383. A J. Palacios, A. Marchesi i C. Coll. *Desarrollo psicológico y educación*. Alianza, Madrid.

Peralta, F. J. i Sánchez, M. D. (2003). Relaciones entre autoconcepto y rendimiento académico en escolares de educación primaria. *Revista electrónica de Investigación Psicoeducativa y Pedagógica*, 1(1), 95-120.

Pérez-Echeverría, M. P, Martí, E. I Pozo, J.I. (2010). Los sistemas externos de representación como herramientas de la mente. [Cultura y Educación](#), 22 (2), 133-147.

Perinat, A. (1998). La dinàmica entre lo endógeno y lo exógeno en el desarrollo. Cap. 3. Pp. 45-59. *Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico*. Barcelona: Eduoc.

Rodríguez-Menéndes, M. C. i Vicente, J.V. (2005). Identidad de género y contexto escolar. Una revisión de modelos. *Reis: Revista española de investigaciones sociológicas*, 112, 167-190.

Rogoff, B. (2003). *The culture nature of human development*. New York: Oxford University Press.

Serrat, E. i Capdevila, M. (2001). La adquisición de la interrogación: las interrogativas parciales en catalán y castellano. *Infancia y Aprendizaje*, 93, 3-17.

Soldevila, A., Filella, G., Ribes, R. i Agulló, M. J. (2007). Una propuesta de contenidos para desarrollar la conciencia y la regulación emocional en la Educación Primaria. *Cultura y Educación*, 19 (1), 47-59

Teberosky, A. y Soler, M. (2003. Coord.). *Contextos de alfabetización inicial*. Barcelona: Horsori.

Teberosky, A., Martínez-Olivé C. Portilla, C. y Rivero, M. (2002). Alfabetización en una segunda lengua (L2) dentro de un contexto multilingüe. *Anuario de Psicología*, 33(4), 573-592.

Tolchinsky, L. i Solé, I. (2009). Las condiciones del aprendizaje de la lengua escrita. *Infancia y Aprendizaje*, 32(2), 131-140.

Vicente, S. i Orrantia, J. (2007). Resolución de problemas y comprensión situacional. *Cultura y Educación*, 19 (1), 61-85.

Vielma, E. i Sala, M. L. (2000). Aportes de las teorías de Vygotsky, Piaget, Bandura y Bruner. Paralelismo en sus posiciones en relación con el desarrollo. *Educere*, 3 (9), 31-37

Vigotski, L. S. (1979). *El desarrollo de los procesos psicológicos superiores*. Barcelona: Crítica.

Wertsch, J. (1995). *Vigotsky y la formación social de la mente*. Barcelona: Paidós.

Enllaços web:

<http://www.xtec.cat>

<http://www.edu365.cat/>

<http://www.senderi.org/>

<http://tip.psychology.org/>

<http://www.xtec.es/eap/index.htm>

<http://portal.unesco.org/education/>